

Pædagogisk vejledning

Fælles dokument for 10 – 14 og 15 – 18 år (til underviseren)

OVERORDNET TEMA:

"20-ÅRS DAGEN FOR VEDTAGELSEN AF KONVENTIONEN OM BARNETS RETTIGHEDER"

VIL DU TEGNE EN RETTIGHED TIL MIG

1 – Generelle retningslinjer

Temaet for dette års konkurrence opfordrer børn og unge til personligt at tage stilling til problematikken omkring barnets rettigheder og få forståelse for den betydning, emnet tillægges i EU og det internationale samfund. Temaet opfordrer også til refleksion over den rolle, som enhver (herunder også børnene selv) kan og skal spille for at sikre disse rettigheder.

Konkurrencen bidrager til at **uddanne unge til aktivt europæisk medborgerskab**, ved at de får kendskab til den rolle, som EU-institutionerne spiller for beskyttelsen af de grundlæggende rettigheder og barnets rettigheder.

2 – Status på de problemer, som er fælles for de to aldersgrupper

2.1 – Konventionen om Barnets Rettigheder fylder 20 år:

2.1.1 – En fødselsdag, der forpligter

"Konventionen om Barnets Rettigheder" blev vedtaget af FN's generalforsamling i 1989 og fylder 20 år i år. **Konventionen er en international traktat.** Næsten alle FN's medlemsstater¹ har ratificeret konventionen, hvilket er et udtryk for det internationale samfunds erkendelse af, at det er nødvendigt at sikre børn en særlig beskyttelse.

Når vi fejrer denne fødselsdag sammen med børnene, viser vi dem, at det også berører dem, og at de er villige til at **forpligte sig** sammen med voksne, så de rettigheder, der er fastsat i konventionen, helt konkret gælder for alle børn verden over.

2.2 - Konventionen om Barnets Rettigheder er en del af menneskerettighederne

Konventionen om Barnets Rettigheder opstiller ikke nye rettigheder, der specifikt henvender sig til børn. Børn er også mennesker. Men børn har behov for **særlig beskyttelse**, for at de reelt kan nyde disse universelle rettigheder. I konventionen præciseres disse rettigheder, og de ratificerende lande forpligter sig til, at de bliver overholdt i enhver forbindelse.

2.3 - Menneskerettighederne

2.3.1 – Ethvert menneske har rettigheder og skal respektere andres rettigheder

Mennesker har til alle tider hævdet, at enhver har rettigheder uanset sin nationale eller sociale baggrund eller sit miljø, og underkendes disse, ændres der samtidig ved hele menneskets natur.²

Disse rettigheder udgør de **begrænsninger**, som filosoffer eller profeter lader være op til **staten**. De tjener desuden som en **moralsk rettesnor for det enkelte menneske**, så **andres rettigheder** dermed også er garanteret.

---

¹ Kun to lande - USA og Somalia – har ikke ratificeret konventionen. De har dog underskrevet den. På dette link kan du se, hvilke lande der har ratificeret konventionen, og hvilke forbehold staterne har taget: (på fransk) http://treaties.un.org/Pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=IV-11&chapter=4&lang=fr (og på engelsk) http://treaties.un.org/Pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=IV-11&chapter=4&lang=en&clang=en)

² Bogen "Le Droit d'être un homme", J.C.Lattès/Unesco, Paris, 1968, af Jeanne Hersch indeholder særdeles oplysende citater.

Den industrielle revolution og dens konsekvenser gjorde det klart, at der var et vist antal forudsætninger for, at menneskerettighederne kunne føre ud i livet. Disse nye rettigheder blev kaldt "økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder".

2.3.2 – Disse rettigheder indgår i erklæringer

Der har i tidens løb været forskellige erklæringer om menneskerettighederne³. I 1948 vedtog FN's generalforsamling **Verdenserklæringen om Menneskerettighederne**⁴, og medlemsstaterne "har forpligtet sig til i samarbejde med De Forenede Nationer at arbejde for fremme af almindelig respekt for og overholdelse af menneskerettigheder og fundamentale frihedsrettigheder"⁵.

Menneskerettighedernes plads i erklæringer har gjort dem til en moralsk rettesnor for hvert enkelt individ, der dermed er ansvarligt for at respektere andres rettigheder, men også for staterne, for de er nemlig endnu ikke juridisk bindende.

2.3.3 Disse rettigheder er universelle, ukrænkelige, udelelige og umistelige

Menneskerettighederne er **universelle**. Alle kulturer og civilisationer har et fælles principgrundlag, som de forskellige erklæringer blot udtrykker.

Menneskerettighederne er **ukrænkelige**. Det betyder, at de gælder for alle og ikke kan ændres eller forkastes.

Menneskerettighederne er **udelelige**. Det betyder, at de alle er vigtige, og at man ikke kan udvælge visse rettigheder som mere beskyttelsesværdige end andre.

Menneskerettighederne er **umistelige**. Det betyder, at de kun i helt særlige tilfælde kan ophæves midlertidigt.

2.4 – Europa og menneskerettighederne

Overholdelsen af menneskerettighederne er en hovedhjørneste i EU-samarbejdet.

2.4.1 – I Europarådet

Konventionen til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder⁶, der blev vedtaget af Europarådet i 1950, og **den reviderede europæiske socialpakt**⁷ fra 1996 er i øjeblikket de mest komplette og homogene tekster, når det drejer sig om menneskerettigheder.

Konventionen til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder er en **international traktat**, der er forpligtende for de stater, der ratificerer den. **Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol** i Strasbourg påser, at landene overholder konventionens bestemmelser. Alle fysiske eller juridiske personer, der føler, at deres rettigheder er blevet krænket af en af Europarådets medlemsstater, kan indbringe deres sag for domstolen, når de har udtømt alle nationale klageadgange.

2.4.2 – Den Europæiske Unions specifikke indsats

Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder⁸, der blev proklameret i 2000 og igen i 2007, samler det væsentlige fra tidligere europæiske tekster i én kort tekst. Den (igangværende) ratifikation af **Lissabontraktaten**, som den er et tillæg til, giver den bindende karakter. **Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder**⁹, der blev oprettet i

³ **Den amerikanske uafhængighedserklæring** af 4. juli 1776 efterfulgt af **den franske erklæring om menneskerettigheder** af 26. august 1789 er de ældste erklæringer.

⁴ <http://www.unhchr.ch/udhr/navigate/alpha.htm>

⁵ Præambel til Verdenserklæringen om Menneskerettighederne.

⁶ <http://conventions.coe.int/Treaty/Commun/QueVoulezVous.asp?NT=005&CM=8&DF=7/8/2008&CL=ENG> (på engelsk)

<http://conventions.coe.int/Treaty/Commun/QueVoulezVous.asp?NT=005&CM=8&DF=7/8/2008&CL=FRE> (på fransk)

⁷ <http://conventions.coe.int/Treaty/Commun/QueVoulezVous.asp?NT=163&CM=1&DF=6/13/2008&CL=FRE> (på fransk)

<http://conventions.coe.int/Treaty/Commun/QueVoulezVous.asp?NT=163&CM=1&DF=6/13/2008&CL=ENG> (på engelsk)

⁸ http://www.europarl.europa.eu/charter/default_fr.htm (på alle EU-sprog)

⁹ http://europa.eu/agencies/community_agencies/fra/index_en.htm

2007 i Wien, yder bistand og ekspertise vedrørende grundlæggende rettigheder til EU's og EU-medlemsstaternes kompetente institutioner og organer og hjælper dem med at tilpasse landenes lovgivning til fællesskabsretten.

2.5 – Hvorfor skal der være særlige rettigheder for børn?

Det er først sent, at man indser, at de mest sårbare gruppers rettigheder har behov for særlig beskyttelse. Først i det 20. århundrede tager det internationale samfund de første spæde skridt i den retning.

2.5.1 – Kort historisk oversigt over Konventionen om Barnets Rettigheder

▪ Først hensigtserklæringer...

I 1948 var **FN's Verdenserklæring om Menneskerettighederne** et tydeligt tegn på en vilje til at anerkende og beskytte barnets rettigheder. Den understreger, at "mødre og børn har krav på særlig omsorg og hjælp" og anerkender, at familien er "samfundets naturlige og fundamentale enhedsgruppe".

I 1959 vedtager FN **Erklæringen om barnets rettigheder**, en kortfattet tekst, der fastslår, at det at stå vagt om børns rettigheder er en pligt for "mænd og kvinder fra alle lande i erkendelse af at menneskeheden skylder barnet det bedste, det har at give...".

▪ ... og så en konvention, der er bindende for de lande, der ratificerer den

Og endelig i 1989 vedtager FN's generalforsamling **Konventionen om Barnets Rettigheder**¹⁰. Den bliver juridisk bindende for deltagerstaterne den 2. september 1990. Konventionen fastsætter universelle, internationalt anerkendte normer, der dermed udgør en reel børnelov. Ved at gentage de rettigheder, der var defineret i **FN's Verdenserklæring om Menneskerettighederne**, styrker konventionen dem og præciserer, hvordan de nærmere finder anvendelse på børn.

Konventionen om Barnets Rettigheder indeholder hele spektret af civile, kulturelle, økonomiske, politiske og sociale rettigheder ud fra tre kriterier: beskyttelse, udvikling og medbestemmelse. Det er **en international traktat. Den er i dag et juridisk bindende instrument, og den gælder for alle børn**¹¹.

Komitéen for barnets rettigheder har siden 1991, da den blev nedsat i medfør af konventionens artikel 43, afholdt møder i Genève. Komitéen består af uafhængige eksperter, som skal holde øje med de enkelte landes gennemførelse af konventionen. Alle lande, der har ratificeret konventionen, skal rapportere til komitéen om gennemførelsen af børns rettigheder. Allerede ved komitéens første samling i 1991 blev der vedtaget retningslinjer for at vejlede landene om præsentationen og udarbejdelsen af deres rapporter. Rapporten skal indeholde en redegørelse for de problemer, landene står over for i forbindelse med gennemførelsen af konventionen. Komitéen beder landene om deres prioriterede indsatsområder og målsætninger for fremtiden. Den opfordrer landene til at vedlægge lovttekster og statistiske oplysninger som bilag til deres rapport.¹²

I **Det Europæiske Netværk af Ombudsmænd (European Network of Ombudsmen for Children**¹³), der blev oprettet i 1997, mødes uafhængige organer, der er blevet oprettet i de europæiske lande med henblik på at fremme børns rettigheder. Dette samarbejde fremmer udveksling af strategier, og netværket kan således følge med i anvendelsen af **Konventionen om Barnets Rettigheder**.

¹⁰ http://www.unhcr.ch/french/html/menu3/b/k2crc_fr.htm Cf. [page1](#) via dette link kan du følge ratificeringsprocessen for konventionen og tillægsprotokollerne.

¹¹ [Konventionen til beskyttelse af menneskerettighederne og grundlæggende frihedsrettigheder](#) er også juridisk bindende, men gælder kun for de europæiske lande, der er medlemmer af Europarådet.

¹² Yderligere oplysninger på <http://www2.ohchr.org/french/bodies/crc/> (på engelsk, spansk og fransk).

¹³ <http://crin.org/enoc/index.asp>

2.5.2 - Konventionen: præsentation og analyse¹⁴

Konventionen indeholder 54 artikler og 2 valgfrie tillægsprotokoller. Den opstiller grundlæggende rettigheder og gælder for alle børn i verden.

- **I konventionen angives gennemførelsesforanstaltningerne for dens bestemmelser**

- **Konventionen definerer et "barn"**

I henhold til artikel 1 defineres et barn som "ethvert menneske under 18 år, medmindre barnet bliver myndigt tidligere efter den lov, der gælder for barnet". **En børnesoldat, et barn, der er flygtning, et barn, der bliver udnyttet, udsat for vold eller deporteret, er og bliver et barn, indtil det bliver 18 år uanset barnets kulturelle omgivelser, og hvor i verden det bor, og i henhold til Konventionen skal barnet nyde godt af en særlig beskyttelse, indtil det er 18 år gammelt.**

- **Konventionen formulerer tre grundlæggende principper:**

- Retten til at leve, overleve og udvikle sig
- Barnets tarv kommer i første række
- Retten til medbestemmelse.

- **Konventionen præciserer børns borgerlige rettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder**

Tre artikler i konventionen vedrører barnets ret til et navn og en identitet og gentager alle de borgerlige rettigheder og friheder fra de forskellige internationale erklæringer og konventioner om menneskerettigheder. For at sikre at de overholdes, defineres minimumskrav.

- **Familiens vigtighed understreges**

Konventionen fastslår barnets ret til at bo sammen med sin familie og om nødvendigt at blive genforenet med den.

Konventionen anerkender udtrykkeligt, at forældrene har hovedansvaret for barnets opdragelse, og opfordrer dem til at fortælle barnet om dets rettigheder.

- **Den definerer minimumskrav for trivsel og sundhed**

Den indeholder rettigheder, der følger af princippet om **retten til at leve**: retten til ordentlig mad, bolig, adgang til vand og til nødvendig lægebehandling.

I særskilte artikler i konventionen nævnes de behov, som flygtningebørn, handicappede børn og børn fra minoritetsgrupper har.

- **Den fastslår ethvert barns ret til uddannelse og kultur**

- **Den lægger særlig vægt på børns beskyttelse**

Konventionen formulerer klart rettigheder til beskyttelse mod alle former for vold, overgreb, vanrøgt eller udnyttelse. Konventionen foreskriver også særlig beskyttelse af børn i krigstider og beskyttelse mod grusom behandling af børn, der sidder i fængsel.

Konventionen gentager det universelle princip om, at rettighederne gælder for alle: Alle børn, uanset hvor de kommer, fra har samme rettigheder.

Konventionen minder ligeledes om, at børn har pligt til at **respekt andre rettigheder**, andre børns rettigheder, voksnes rettigheder og bl.a. deres forældres rettigheder.

---

¹⁴ Underviserne kan finde en detaljeret analyse og relevante forslag på UNICEF's nationale hjemmesider <http://www.unicef.org/>.

- **Staterne er garanter for en effektiv gennemførelse af disse rettigheder.**

Regeringerne har med deres underskrift og ratificering af konventionen forpligtet sig til at forsvare og sikre børns rettigheder og at stå til regnskab for disse forpligtelser over for det internationale samfund.

2.6 – Hvorfor er Konventionen om Barnets Rettigheder stadig aktuel og nødvendig?

2.6.1 – Der lades stadig alt for ofte hånt om børns rettigheder¹⁵

Midt i vores udviklede lande er der **børn, som sulter**. Deres familier lever under fattigdomsgrænsen. På verdensplan er en tredjedel af alle børn fra 0-5 år i forskellig grad fejler nærede.¹⁶

I nogle lande er **børn tvunget til at arbejde** ofte under farlige forhold, og deres arbejde forhindrer eller ødelægger deres **skolegang**. Der er 218 millioner børnearbejdere (under 15 år) i verden.

I nogle lande, hvor der er krig, kan børn **indrulleres i de militære styrker**, tages til fange osv. FN anslår, at antallet af børnesoldater i øjeblikket er 300.000.

I nogle lande kan børn **sættes i fængsel**, og i nogle få kan de dømmes til døden.

Børn, der **udnyttes** af voksne eller presses af fattigdom og sult, tvinges til at tigge eller prostituere sig.

Nogle børn **mishandles**, og det endda til tider af deres egen familie.

2.6.2 – Gør Konventionen om Barnets Rettigheder mere synlig

At fejre denne fødselsdag er en anledning til at **minde om, at konventionen stadig er aktuel**, at der findes midler til at bekæmpe disse krænkelse af børns rettigheder, og at det er nødvendigt at **få staterne til at iværksætte de i konventionen fastsatte foranstaltninger**.

2.7- EU's rolle

EU har i overensstemmelse med artikel 29 i Traktaten om Den Europæiske Union¹⁷ og artikel 24 i charteret om grundlæggende rettigheder sat sig for at beskytte børn. Unionens afgørelser er gennemført i de 27 medlemsstaters nationale lovgivning og er det vigtigste regelværk i verden for beskyttelse af børn¹⁸.

Mod en EU-strategi for børns rettigheder

I en meddelelse af 26. januar 2005 skrev formanden for Kommissionen om Kommissionens valg af EU's strategiske mål 2005 – 2009: *"En særlig højt prioriteret opgave skal være effektiv beskyttelse af børns rettigheder, både mod økonomisk udnyttelse og mod alle former for misbrug, og EU bør være forbillede for resten af verden."*

Kommissionens meddelelse af 4. juli 2006 definerer de overordnede retningslinjer for en fælles strategi for hele EU¹⁹.

"Unionen kan støtte medlemsstaterne i deres bestræbelser, både ved at hjælpe dem på visse områder til at tage højde for børns rettigheder i deres foranstaltninger og ved at sørge for, at de får mulighed for at lære af hinanden, så de kan indkredse og selv indføre de mange former for god praksis, der findes i Unionen. En sådan tilgang på basis af en bred og koordineret indsats kan understøtte

¹⁵

http://europa.eu/legislation_summaries/human_rights/fundamental_rights_within_european_union/r12555_f_r.htm

¹⁶ EU har udnævnt 2010 til det europæiske år for bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=637> .

¹⁷ http://europa.eu/abc/treaties/index_en.htm

¹⁸ Alle de af EU vedtagne retsakter findes på alle sprog på følgende adresse: http://eur-lex.europa.eu/en/dossier/dossier_30.htm

¹⁹ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52006DC0367:DA:NOT>

medlemsstaternes bestræbelser og styrke anerkendelsen af og respekten for UNCRC's principper både inden for og uden for Unionen."

EU viser sit engagement ved at tilrettelægge og garantere beskyttelsen af de mest sårbare rettigheder, herunder børnene.

Ved at være med til at fejre 20-årsdagen for vedtagelsen af Konventionen om Barnets Rettigheder viser både undervisere, det europæiske samfund og alle børn i EU en forpligtelse over for konventionens effektive gennemførelse i hele Europa og verden.

3 – Begrebsmæssig indfaldsvinkel: Børns rettigheder er en privilegeret indfaldsvinkel til menneskerettighederne

3, 1 – Fra det specifikke til det mere overordnede i en progressiv begrebsdannelse

At lære om menneskerettighederne kræver, at underviseren anvender en indfaldsvinkel, hvor respekten for individet står i centrum for de pædagogiske tiltag. Det kræver gensidig respekt og en evne til at lytte i forholdet mellem underviser og børn og de voksne, der omgiver dem.

Dette læringsforløb er en del af en proces, der starter i den helt tidlige barndom og fortsætter resten af livet. Børns forståelse af begrebet "menneskerettigheder" afhænger af deres alder. Forældre og undervisere skal tilpasse de spørgsmål, der drøftes med barnet, de svar barnet giver, og de metoder, der anvendes, til det enkelte barns modenhed.

Børns deltagelse i konkurrencen er milepæl, idet de får mulighed for at deltage i den internationale fejring af fødselsdagen, som i en kort periode mobiliserer hele uddannelsessystemet, men dog samtidig **indgår i en løbende uddannelsesproces**.

3.2 – Etaper og strategier i en menneskerettighedsuddannelse

- **Lige fra den tidlige barndom finder indlæring sted ved mødet med andre og andre børns rettigheder**

Formålet med enhver form for uddannelse er at hjælpe barnet med at **opbygge sin identitet**. Med processen om at lære sig selv at kende følger opdagelsen af forskellighed. Identitet og anerkendelse af forskellighed supplerer hinanden. Ved opbyggelsen af ens egen identitet bliver man i stand til at sætte navn på sig selv, men også at sætte navn på og **anerkende, at andre er anderledes** i deres sociale, etniske, regionale, kulturelle, seksuelle eller generationsbetingede identitet.

Opbygningen af individets selvopfattelse er en opdagelse af alt det, der forbinder mennesket med andre i kraft af forskellen. Det er den første uddannelse af individets rettigheder: Uddannelse i **respekt for andre, i respekt for andres rettigheder**.

For det lille barn betyder "andre" de børn, som det møder i familien, vuggestuen, skolen eller på gaden. Barnet knytter bånd til de andre børn og skal lære at respektere dem i deres forskellighed.

Lege og læring om nødvendigheden af at overholde fælles regler er allerede i den alder med til at forberede børnene til at lære loven at kende.

- **Fra 10-års alderen lærer man om love**

Undervisningen i menneskerettighederne kan indledes i 10-12-årsalderen, hvor eleverne bliver opmærksom på den interkulturelle dialog, som er en nødvendighed i uhyre mange skoler rundt omkring i EU.²⁰

---

²⁰ Europarådets **Hvidbog om interkulturel dialog** giver en række forslag til nyttige definitioner og gennemførelsesstrategier på engelsk: http://www.coe.int/t/dg4/intercultural/Source/White%20Paper_final_revised_EN.pdf på fransk: http://www.coe.int/t/dg4/intercultural/Source/White%20Paper_final_revised_FR.pdf Eksempler på god praksis på Europarådets hjemmeside på adressen: http://www.coe.int/t/dg4/intercultural/goodpractice_FR.asp .

Fra 11-årsalderen bliver det nødvendigt at sætte sig ind i de tekster, der ligger til grund for menneskerettighederne. En gennemgang af Konventionen om Barnets Rettigheder giver mulighed for at iscenesætte konkrete situationer, der minder om de bekymringer og den viden, børnene har, og de kan således få en personlig forståelse af den viden, de skal tilegne sig.²¹

Det er afgørende, at børnene forstår, at rettighederne i konventionen er universelle rettigheder, at de omfatter alle børn uanset deres sprog, kultur eller religion, at de også omfatter andre børns rettigheder, samt at enhver har pligt til at respektere disse rettigheder.

- **Over 15 år: Kendskab til og forståelse af principperne og de juridiske mekanismer bag beskyttelsen af alle personers rettigheder.**

De unge skal forstå principperne om, at menneskerettighederne er **universelle, ukrænkelige, udelelige og umistelige.**

De skal forstå, **at menneskerettighederne står over alle kulturer** og alle filosofiske eller religiøse synspunkter. **Børns rettigheder er lige som menneskerettighederne universelle - de er symbolet på vores fælles menneskelighed.**

De unge kan og skal forstå **forskellen** mellem en **erklæring**, der formulerer et overordnet princip, og en **konvention**, der er en traktat, som forpligter staterne.²²

Børnene skal mindes om, at børns rettigheder lige som menneskerettighederne først og fremmest handler om andres rettigheder, som enhver har pligt til at overholde, så de forstår, at det er staternes ansvar at gennemføre de konkrete rettigheder for de mennesker, der bor de deres land.

3.3 – EU placerer menneskerettighederne i første række

Konkurrencen skal bruges til at sætte fokus på EU's særlige rolle og plads i indsatsen for at fremme og forsvare menneskerettighederne.

Forsoningen har fundet sted i Europa, og Den Europæiske Union bygger på værdier, hvor menneskerettighederne har en central plads. Disse rettigheder er ikke en europæisk opfindelse. De er universelle og tilhører menneskeheden som sådan.

Men europæerne har været i stand til at tage ved lære af deres fortid og indse, hvor vigtigt det er at have en dialog om og respekt for andres rettigheder. Derfor har **EU opbygget et enestående arsenal af juridiske værktøjer**, der skal forsvare alle mennesker og især de mest sårbare.

På menneskerettighedsområdet er **EU en rollemodel for gennemførelsen af universelle principper**, men der er dog stadig plads til forbedring og præcisering.

---

²¹ UNICEF's hjemmeside findes på arabisk <http://www.unicef.org/arabic/>. Hvis nogle af børnene i gruppen eller klassen taler arabisk kunne det være en ide at kigge på hjemmesiden sammen. De børn, der læser og forstår arabisk, får anseelse fra de andre i gruppen og kommer lettere til det universelle begreb ved barnets rettigheder og dermed også menneskerettighederne.

²² Jf. pkt. 2.5.1 ovenfor

4 – Undervisningsplan - generelt

4.1 – Kilder og bibliografi

- **De direkte links til hjemmesider** (de fleste findes på flere sprog, medmindre andet er anført), der uddyber de forskellige spørgsmål, og hvorfra de vigtigste dokumenter kan downloades, **findes i den første del af denne vejledning, og Konventionen om Barnets Rettigheder** findes på konkurrencens hjemmeside på alle EU-sprog.
- Den Europæiske Unions internetportal <http://europa.eu/> og Europarådets hjemmeside <http://www.coe.int>.
- Meddelelsen **"Mod en EU-strategi for børns rettigheder"** http://europa.eu/legislation_summaries/human_rights/fundamental_rights_within_european_union/r12555_da.htm giver pædagoger talrige indgangsvinkler til undervisningen. Følgende adresse: http://ec.europa.eu/justice_home/fsj/children/fsj_children_intro_en.htm indeholder links til brochuren "DIG og EU! Europa-Kommissionens politik for børns rettigheder. Hvad drejer det sig om, og hvad kan du gøre?" (Denne brochure kan downloades på 20 af Den Europæiske Unions sprog).
- UNICEF's internationale hjemmeside <http://www.unicef.org/> indeholder links til de vigtigste nationale komiteers hjemmesider og de vigtigste organisationer, der arbejder med fremme og beskyttelse af barnets rettigheder²³. Den indeholder sider, der er beregnet for børn, og på følgende adresse http://www.unicef.org/french/crc/index_30160.html findes en multimediepræsentation på engelsk af Konventionen om Barnets Rettigheder.
- Janusz Korczaks værker og Jeanne Herschs²⁴ "*Le droit d'être un homme*"²⁵ (en hel antologi af refleksioner over den menneskelige natur, når det gælder menneskerettigheder).

4.2 – Pædagogiske indfaldsvinkler

- Det er ikke muligt inden for rammerne af konkurrencen at inddrage alle de spørgsmål, der omtales kort i ovenstående oversigt. Det er derfor et krav, at de unge, der deltager i konkurrencen, har et vist kendskab til menneskerettighederne, og at de har en elementær viden om det europæiske samarbejdes historie²⁶.
- I betragtning af emnets særlige karakter anbefales det at arbejde i små grupper.
- Underviseren skal ligeledes forsyne eleverne med nødvendige oplysninger. Dette kan ske ved at give eleverne direkte internetadresser som reference eller ved selv at formidle oplysningerne.
- En voksen referent (forælder, foreningsleder, anden kvalificeret person) skal følge hver lille gruppe på 4 unge. Inddragelsen af disse personer uden for skolesystemet er helt i tråd med anbefalingerne i Konventionen om Barnets Rettigheder.
- De unges erfaringer og den viden, de erhverver gennem medierne (især igennem internettet), og deres evne til informationssøgning og refleksion har højeste prioritet.

---

²³ Navnlig til *Child Rights Information Network (CRIN)* <http://www.crin.org/index.asp>.

²⁴ Jeanne Hersch og Janusz Korczak er begge fremtrædende figurer, der med deres arbejde med børn har sat deres tydelige præg på tilblivelsen af børns rettigheder. Jeanne Hersch (biografi og bibliografi på tysk, engelsk og fransk på Wikipedia http://fr.wikipedia.org/wiki/Jeanne_Hersch eller på <http://www.aidh.org/>). Janusz Korczak (biografi, bibliografi og links til hjemmesider på tysk, engelsk, fransk og andre sprog via adressen <http://www.aidh.org/korczak/>). Hans samlede værker kan fås på polsk (*Janusz Korczak Dzieła*, Institut Badan' Edukacyjnych, Institut Badan' Literackich PAN i Miedzynarodowe Stowarzyszenie im. Janusza Korczaka — Komitet redakcyjny: Aleksander Lewin, przewodniczący, Hanna Kirchner i Stefan Woloszyn, Marta Ciesielska, sekretarz — Oficyna Wydawnicza Latona, Warszawa, 1992), og en række af dem er oversat til forskellige EU-sprog.

²⁵ Jeanne Hersch: "*Le droit d'être un homme*", J.C.Lattès/UNESCO, Paris, 1968.

²⁶ Jf. ovenstående forslag til indfaldsvinkel til emnet.

- Formålet med de unges fremlæggelse, rollespil osv. vil i stor udstrækning være, at de opnår en umiddelbar personlig forståelse af de præsenterede begreber.

5 - Forslag til undervisningsplan (10 - 14 år)²⁷

5.1 Overordnede målsætninger, succeskriterier og juryernes bedømmelseskriterier

OVERORDNEDE MÅLSÆTNINGER

- At forstå, at ethvert menneske har rettigheder, og at alle har pligt til at respektere andres rettigheder
- At forstå nødvendigheden af at fastsætte særlige rettigheder for børn
- At finde ud af, at menneskerettighederne er rettigheder, som er anerkendt og "erklæret" af staterne og af de internationale institutioner, og at børns rettigheder er en del af disse rettigheder
- At få kendskab til og forstå hovedtrækkene i Konventionen om Barnets Rettigheder.
- At få kendskab til EU-institutionernes og især EU's indsats.

---

²⁷ Det anbefales underviseren at læse begge de pædagogiske vejledninger (10-14-årige og 15-18-årige).

SUCCESKRITERIER

Underviseren fortæller allerede ved projektets start eleverne om konkurrencens mål og juryernes forventninger.

Krav til produktion	Krav Succeskriterier	Elementer, der lægges mærke til i evalueringen af hver enkelt produktion
Der skal produceres	Det bliver en succes, hvis ...	
En plakat, der illustrerer en af de rettigheder, der findes i Konventionen om Barnets Rettigheder	<ul style="list-style-type: none"> a. plakaten henviser til fejringen af konventionens 20-årsdag b. plakaten kan bruges til at fremme barnets rettigheder	<ul style="list-style-type: none"> a. Den illustrerede rettighed kan identificeres Den figurerer konkret i konventionen b. Budskabets tydelighed Produktionens kvalitet
Et skriftligt oplæg	<ul style="list-style-type: none"> a. Det skriftlige oplæg bekræfter, at problematikken omkring barnets rettigheder er blevet forstået b. Det skriftlige oplæg opstiller en klar beskrivelse af de forskellige etaper for forløbet c. Det skriftlige oplæg vidner om kendskab til konventionen d. Det skriftlige oplæg vidner om kendskab til EU's indsats på området for den illustrerede rettighed	<ul style="list-style-type: none"> a. De andre rettigheder nævnes, og man kan fornemme et personligt engagement b. Der er tale om et reelt holdarbejde, og den ansvarlige voksnes rolle er klart defineret c. Eksplicit henvisning til nr. for den illustrerede rettighed og en begrundelse for valget d. Det skriftlige oplæg forklarer det tydeligt.

5.2 - Undervisningsplan

Første mødegang

Ved første mødegang skal der fokuseres på en præsentation af problematikken og det foreliggende kildemateriale, og her skal grupperne på hver fire personer i fællesskab definere den fremgangsmåde, de vil benytte for at leve op til de krav, der er fastsat i succeskriterierne.

1. Materiale:

- Flipovertavle
- Quizzens svarskema
- Kladdepapir
- Konventionen om Barnets Rettigheder hænges op i klassen.
- Sørg så vidt muligt for videoprojektor og bredbåndsadgang til internettet

2. Dokumenter

Projektorpræsentation for hele gruppen af følgende dokumenter:

- Verdenserklæringen om Menneskerettighederne
- Konventionen om Barnets Rettigheder

Uddel følgende tekster i ét eksemplar til hver arbejdsgruppe:

- Artikel 25 og 26 fra Verdenserklæringen om Menneskerettighederne
- Konventionen om Barnets Rettigheder
- Artikel 24 fra Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder

Alle voksne referenter får et eksemplar af konkurrencens oplæg²⁸, der er underskrevet af EU-kommissæren, med angivelse af succeskriterierne.

3. Organisering af gruppen eller klassen

Indret lokalet således, at de små grupper også kan se skærmen, når der undervises samlet.

1. Varighed: 2 timer²⁹
2. Forløb

Alle grupper samlet

Kort indledning

Projektorvisning af den første quiz. Individuel besvarelse på papir.

Sammenligning af svarene.

Projektorvisning af artikel 1 i **Verdenserklæringen om Menneskerettighederne**.

Et barn læser højt.

Læg mærke til nøgleord, og skriv dem op på flipovertavlen.

Projektorvisning af artikel 2.

Et barn læser højt.

---

²⁸ Jf. ovenfor og pkt. 4.4

²⁹ Alle forløb kan afvikles i to seancer à 1 times varighed.

Få eleverne til at definere begrebet om **universel karakter**.

Projektorvisning af artikel 25 og 26 og uddeling af et eksemplar af disse to artikler til hver lille gruppe.

Skriv udtrykket "*sikre en særlig bistand*" på flipovertavlen.

Arbejdsgrupper

Fælles udformning af tre sætninger til at præsentere de rettigheder, som børnene har ifølge verdenserklæringen.

Alle grupper samlet

Sammenligning af resultaterne, der skrives op på flipovertavlen.

Konventionen om Barnets Rettigheder

Projektorvisning og højtlesning af **samtlig**e artikler i Konventionen om Barnets Rettigheder³⁰.

Fælles diskussion, de vigtigste bemærkninger skrives op på flipovertavlen.

Arbejdsgrupper

Børnene skriver for hver enkelt af artiklerne, om de føler sig berørt heraf, eller om de kender et barn eller en ung (**uden at nævne vedkommendes navn**), der er berørt heraf.

Svarene sammenlignes og føres til referat.

Konkurrencen

Arbejdsgrupper

Oplægget til konkurrencen læses. Debat.

Præsentation af succeskriterierne.

Gruppen udpeger en "mødesekretær".

Der udarbejdes i fællesskab en strategi til:

- at vælge emnet, der skal illustreres
- finde den bedst mulige illustration

Den endelige beslutning om valg af emne træffes først i løbet af tredje mødegang.

Mødesekretæren læser sine notater op.

Til næste mødegang: **Søge efter konkrete situationer, hvor børns rettigheder er blevet krænket, og fremvise alle de fundne dokumenter.**

Anden mødegang

1. Varighed: 2 timer
2. Forløb

Arbejdsgrupper

Mødesekretærens notater læses op.

Der udpeges en ny sekretær.

Ud fra artikler i pressen og den dokumentation, der er fundet, udfærdiger hver gruppe en liste over konkrete situationer, hvor en rettighed ikke respekteres,

---

³⁰ Det er en meget tidskrævende aktivitet, men det giver eleverne en bedre overordnet forståelse af teksten.

- i elevens nærmiljø
- i elevens eget land
- i Europa

Hver gruppe vælger derefter en situation blandt dem, gruppen har fundet, og forbereder:

- et rollespil, som skal præsenteres for hele den samlede klasse eller gruppe
- en kort tekst udfærdiget som en pressemeddelelse.

Alle grupper samlet

Hver arbejdsgruppe præsenterer i form af et rollespil den udvalgte situation og hænger sin "pressemeddelelse" op.

General debat og kollektiv sammenfatning.

Arbejdsgrupper

Pressemeddelelserne inddeles efter Konventionens artikler.

Til den næste mødegang indhenter eleverne oplysninger for at besvare spørgsmålet: "Hvad gør EU for børn?"

Mødesekretæren læser sine notater op.

Tredje mødegang

1. Varighed: 2 timer
2. Forløb

Arbejdsgrupper

Notaterne fra de foregående møder gennemlæses.

Der udpeges en ny sekretær.

Børnenes svar på de spørgsmål, der blev stillet ved afslutningen på det sidste møde, inddeles efter emne og lægges til side.

Præsentation af artikel 24 i Charteret om grundlæggende rettigheder. Højtlesning.

Gennemgang af den fulde ordlyd af Konventionen om Barnets Rettigheder.

Individuel læsning af samtlige artikler.

Grupperne skal identificere de rettigheder, der anerkendes i disse to tekster, og understrege nogle nøgleord, der påviser sammenfald mellem de to tekster.

Alle grupper samlet

Fremlægning og sammenligning af resultaterne.

Skriv resultaterne op på flipovertavlen:

Nøgleord i charteret	Tilsvarende artikler i konventionen
"beskyttelse"	artikel 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38
"give udtryk for deres synspunkter"	artikel 12, 13, 14
"omsorg", "trivsel"	artikel 23, 24
"forbindelse og kontakt med sine forældre"	artikel 9, 10
"barnets tarv"	artikel 3

Projektorvisning af den anden quiz. Individuel besvarelse på papir.

Sammenligning af svarene.

Arbejdsgrupper

Succeskriterierne læses op.

Hvilken rettighed vil vi illustrere? Hvorfor?

Det fjerde medlem af gruppen skriver de enkeltes svar ned.

- Sammenfatning og valg af emne (sørg for, at der kan laves en plakat over det valgte emne).
- Fælles formulering af begrundelsen for valget (fire linjer).
- Redigering og udarbejdelse af tidsplan for de enkelte opgaver vedrørende plakatens udførelse og fordeling af opgaver blandt gruppens medlemmer.

Fjerde mødegang

1. Varighed: 2 timer
2. Forløb

Arbejdsgrupper

Hurtig gennemlæsning af den seneste mødesekretærs notater.

Gennemgang af tidsplanen og kontrol af de udførte opgaver.

Fremstilling af plakaten.

Oplægget renskrives.

Alle grupper samlet

Plakaterne udstilles.

Hver gruppe fremlægger de opnåede resultater og læser det udarbejdede oplæg.

Generel debat.

Arbejdsgrupper

Hver gruppe indfører eventuelle rettelser til oplægget.

6 – Forslag til undervisningsplan (15 - 18 år)

6.1 Overordnede målsætninger, succeskriterier og juryernes bedømmelseskriterier

OVERORDNEDE MÅLSÆTNINGER

- At forstå, at hjørnestenen i det europæiske samarbejde er retsstaten, demokrati og respekt for menneskerettighederne
- At minde om, at menneskerettighederne er rettigheder, som er anerkendt af staterne og af de internationale institutioner
- At forstå nødvendigheden af at fastsætte særlige rettigheder for børn
- At få kendskab til Konventionen om Barnets Rettigheder
- At få kendskab til EU-institutionernes og især EU's indsats
- **At forstå vigtigheden af Den Europæiske Unions indsats på det juridiske område**
- At bidrage til udviklingen af et aktivt og ansvarligt europæisk medborgerskab

SUCCESKRITERIER

Underviseren underretter allerede ved projektets start eleverne om konkurrencens mål og juryernes forventninger.

Krav til produktion	Krav Succeskriterier	Elementer, der lægges mærke til i evalueringen af hver enkelt produktion
Der skal produceres	Det bliver en succes, hvis...	
En plakat, der illustrerer en af de rettigheder, der findes i Konventionen om Barnets Rettigheder	<ul style="list-style-type: none"> a. plakaten henviser til fejringen af konventionens 20-årsdag b. plakaten kan bruges til at fremme barnets rettigheder	<ul style="list-style-type: none"> a. Den illustrerede rettighed kan identificeres Den figurerer konkret i konventionen b. Budskabets tydelighed Produktionens kvalitet
Et skriftligt oplæg	<ul style="list-style-type: none"> a. Det skriftlige oplæg bekræfter, at problematikken omkring barnets rettigheder er blevet forstået, idet de opfattes som en del af menneskerettighederne b. Arbejdet er resultatet af en fælles refleksion c. Det skriftlige oplæg vidner om et indgående kendskab til konventionen d. Det skriftlige oplæg henviser til EU på området for den illustrerede rettighed	<ul style="list-style-type: none"> a. Bevidst og korrekt henvisning af menneskerettighedernes overordnede træk og især deres universelle karakter b. Etaperne i holdarbejdet er angivet, begrundelserne for valget af en rettighed er tydeligt fremstillet, og den ansvarlige voksnes rolle er klart defineret c. Teksten og/eller plakaten har en udtrykkelig henvisning til nr. på den illustrerede rettighed Tydelig begrundelse for valg d. Bevidst og korrekt brug af Charteret om grundlæggende rettigheder eller EU's tiltag med relation til den illustrerede rettighed.

6.2 - Undervisningsplan

Første mødegang

Ved første mødegang skal der fokuseres på en præsentation af emnet og kildematerialet, og her skal hver gruppe i fællesskab definere den fremgangsmåde, de vil benytte.

Materiale:

- Flipovertavle
- Quizzens svarskema
- Kladdepapir
- Konventionen om Barnets Rettigheder og Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder hænges op i klassen.
- Videoprojektor og bredbåndsadgang til internettet

Dokumenter

Præsenter hele gruppen for følgende dokumenter:

- Konventionen om Barnets Rettigheder
- Verdenserklæringen om Menneskerettighederne
- Konventionen til beskyttelse af menneskerettighederne og de grundlæggende frihedsrettigheder (i daglig tale kaldet Den Europæiske Menneskerettighedskonvention)

Uddel følgende tekster i ét eksemplar til hver ung elev:

- Artikel 25 og 26 fra Verdenserklæringen om Menneskerettighederne
- Konventionen om Barnets Rettigheder
- Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder

Alle voksne referenter får et eksemplar af konkurrencens oplæg³¹, der er underskrevet af EU-kommissæren, med angivelse af succeskriterierne.

Andre relevante dokumenter

Et par domme fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols retspraksis om de enkelte lande³².

Forløb

1. Organisering af gruppen eller klassen

Indret lokalet således, at de små grupper også kan se skærmen, når der undervises samlet.

2. Varighed: 2 timer
3. Forløb

Alle grupper samlet

Kort indledning

Fremvisning af den første quiz. Individuel besvarelse på papir.

---

³¹ Skal downloades fra konkurrencens hjemmeside

³² Dommene findes på følgende links

<http://www.echr.coe.int/ECHR/FR/Header/Case-Law/HUDOC/HUDOC+database/> (på fransk)

<http://www.echr.coe.int/ECHR/EN/Header/Case-Law/Hudoc/Hudoc+database/> (på engelsk)

Sammenligning af svarene.

Arbejdsgrupper

Gruppen udpeger en mødesekretær, der noterer konklusionerne.

Individuel læsning af **Verdenserklæringen om Menneskerettighederne**.

”Hvilke artikler påviser menneskerettighedernes universelle karakter?” De unge kan konstatere, at det er konventionens to første artikler

Læsning af artikel 29, stk. 1 og 2.

De unge kan konstatere, at enhver har pligter og den vigtigste er at tage hensyn til andres rettigheder.

Hvad i erklæringen indikerer, at denne erklæring ikke er en traktat, og at den ikke er juridisk bindende. Det sidste afsnit i præamblen læses og kommenteres. Læg mærke til følgende ord: *”fælles mål”* og *”alle(...) stræber”*, osv.

Alle grupper samlet

Sammenligning af konklusionerne fra denne første fase; de skrives op på flipovertavlen.

Arbejdsgrupper

Samme øvelse med **Konventionen til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder**

Fremhæv de opnåede fremskridt: Det drejer sig om forpligtelser, der skal overholdes!

Alle grupper samlet

Sammenligning af konklusionerne; de skrives op på flipovertavlen.

Projektorvisning af forsiden på Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols³³ hjemmeside. Gør rede for domstolens opgaver, og bed de unge om at finde domme fra domstolens retspraksis om deres egne lande til næste mødegang.

Alle grupper samlet

Sammenligning af konklusionerne fra denne første fase; de skrives op på flipovertavlen.

F.eks.:

- **En konvention er en traktat, der er juridisk bindende og sikrer dermed en bedre beskyttelse end en erklæring**
- Allerede i 1950 var borgernes rettigheder i Europarådets medlemslande beskyttet gennem en international traktat.

Projektorvisning af Konventionen om Barnets Rettigheder.

Fortæl, at der er tale om en international traktat i lighed med Konventionen til beskyttelse af menneskerettighederne og grundlæggende frihedsrettigheder.

De unge opfordres til at læse den inden næste mødegang.

Arbejdsgrupper

Konkurrencen

Fremlægning af oplægget til konkurrencen. Debat.

---

³³ <http://www.echr.coe.int/ECHR/FR/Header/The+Court/Introduction/Information+documents/> (på fransk)
<http://www.echr.coe.int/ECHR/EN/Header/The+Court/Introduction/Information+documents/> (på engelsk)

Præsentation af succeskriterierne.

Gruppen udpeger en mødesekretær, og de unge **udvælger i fællesskab den bedste strategi** til at:

- vælge emne
- finde den bedst mulige illustration.

Fordeling af informationssøgningsopgaverne til næste mødegang: eksempler på konkrete situationer om børns rettigheder, der findes i de forskellige medier.

Gruppen orienteres om, at valg af emne til plakaten finder sted ved tredje mødegang.

Mødesekretæren læser sine notater op.

Anden mødegang

1. Varighed: 2 timer
2. Forløb

I hele den næste fase vises Konventionen om Barnets Rettigheder³⁴ på projektoren.

Arbejdsgrupper

Notaterne fra den første mødegang læses op, og der udpeges en ny sekretær.

Gennemgang af teksten i Verdenserklæringen om Menneskerettighederne; grundig læsning af artikel 25 og 26.

Begrebet *særlig beskyttelse* fra artikel 25 i erklæringen understreges.

Individuel læsning af Konventionen om Barnets Rettigheder.

Hver deltager noterer de fem artikler, der har gjort størst indtryk på dem.

Sammenligning af resultaterne.

Debat om definitionen af et barn (artikel 1).

Gruppen udarbejder en klassifikation af de garanterede rettigheder.³⁵

Hver deltager skal for hver artikel skrive, om han/hun føler sig personligt berørt, om han/hun kender børn eller unge, der haft det inde på livet, eller om han/hun gennem medierne har hørt om krænkelse af konventionens rettigheder.

Sammenligning af svarene, der er inddelt i henhold til den fastsatte klassifikation.

Uddeling af Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder. Præciser charterets juridiske status.

Højt læsning af artikel 24.

Diskussion og udarbejdelse af konklusioner.

Alle grupper samlet

Sammenligning af konklusionerne, der skrives op på flipovertavlen.

Arbejdsgrupper

Mødesekretæren læser sine notater op. Gruppen godkender dem.

Til næste mødegang: Søg efter konkrete eksempler, hvor unges rettigheder er blevet krænkede.

---

³⁴ Det ville være hensigtsmæssigt at læse alle 54 artikler højt, men det er for tidskrævende.

³⁵ Jf. ovenfor problemets kontekst og UNICEF's hjemmeside, der indeholder præcise analysenøgler.

Tredje mødegang

1. Varighed: 2 timer
2. Forløb

Arbejdsgrupper

Notaterne fra de to første mødegange læses op.

Der udpeges en ny sekretær.

Ud fra artikler i pressen og den dokumentation, der er fundet, udfærdiger hver gruppe en nøjagtig liste over konkrete situationer, hvor en rettighed ikke bliver respekteret.

Der udfærdiges endvidere en liste over konkrete situationer, hvor rettigheder er blevet respekteret.

Hver gruppe vælger derefter, hvordan de vil præsentere en af disse konkrete situationer for hele den samlede gruppe (rollespil, plakat, mimeforestilling, osv.).

Alle grupper samlet

Hver arbejdsgruppe præsenterer sit arbejde, uddyber årsagerne til sit valg og svarer på spørgsmål fra de andre grupper.

Kollektiv sammenfatning.

Arbejdsgrupper

Analyse af de forskellige præsentationer. Inddeling efter artiklerne i konventionen.

Alle grupper samlet

Sammenligning af resultaterne.

Projektorvisning af den anden quiz. Individuel besvarelse på papir.

Sammenligning af svarene.

Arbejdsgrupper

Succeskriterierne og mødesekretærens notater læses.

Hvilken rettighed vil vi illustrere? Hvordan? Hvorfor?

Det fjerde medlem af gruppen skriver de enkeltes svar ned.

- Sammenfatning og valg af emne (sørg for, at der kan laves en plakat over det valgte emne).
- Fælles udformning af argumentation med begrundelse af valg (mindst fem linjer).
- Redigering og udarbejdelse af tidsplan for de enkelte opgaver og fordeling af opgaver blandt gruppens medlemmer.

Fjerde mødegang

1. Varighed: 2 timer
2. Forløb

Arbejdsgrupper

Hurtig gennemlæsning af konklusionerne fra sidste mødegang.

Gennemgang af tidsplanen og kontrol af de udførte opgaver.

Fremstilling af plakaten.

Oplægget renskrives.

Alle grupper samlet

Plakaterne udstilles.

Hver gruppe præsenterer resultatet af sit arbejde og læser det udarbejdede oplæg.

Generel debat.

Arbejdsgrupper

Gruppen indfører eventuelle rettelser til oplægget.